

N:o 202.

Af herr **G. W. Roos**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade bestämmelser rörande trafikerandet af järnvägen Gellivare—Riksgränsen äfvensom angående beviljande åt Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag och aktiebolaget Gellivare malmfält af ett lån å 20,000,000 kronor m. m.*

Genom kunglig proposition (n:o 97) den 28 nästlidne april har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att Riksdagen — under medgifvande att Kungl. Maj:t å statens vägnar må med trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och aktiebolaget Gellivare malmfält ingå öfverenskommelse af den lydelse, som framgår af ett förslag, hvilket finnes intaget i det vid kungl. propositionen fogade statsrådsprotokoll — måtte bevilja, såsom lån till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och aktiebolaget Gellivare malmfält, ett belopp af 20,000,000 kronor, att af riksgäldskontoret utbetalas på de villkor, som i nämnda öfverenskommelse närmare angifvas.

Denna öfverenskommelse afser dels höjandet till 1,500,000 tons af den kvantitet järnmalm, som enligt kontrakt den 2 juli 1898 Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag må frakta från Kiiruna malm-bangård till Riksgränsen, dels bestämmande på annat sätt än i förberörda kontrakt af fraktafgifter för ifrågavarande transporter äfvensom bestämmande af fraktafgifter för aktiebolaget Gellivare malmfälts transporter af malm från Malmbergets station till Svartön, dels ock

nedläggande af en rättegång, som Kungl. Maj:t och kronan anhängiggjort mot aktiebolaget Gellivare malmfält m. fl.

För bifall till Kungl. Maj:ts proposition talar *nödvändigheten* att ordna förhållandena med afseende å aktiebolaget Gellivare malmfält och Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag så, att dessa icke utvecklas därhän, att utländskt inflytande må kunna få bestämmanderätten öfver Sveriges viktigaste malmtillgångar.

Det sätt, hvarpå enligt Kungl. Maj:ts förslag dessa förhållanden skulle komma att ordnas, synes mig dock icke innebära full trygghet för vinnande af afsedda ändamålet.

Enda sättet att ernå detta torde vara, att staten förvärfvar äganderätten till aktiebolaget Gellivare malmfälts och Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolags malmtillgångar med anläggningar och annat eller, om sådant ej kan ske, till aktiemajoriteten i dessa bolag. Om staten blir ägare af malmtillgångarna, torde dessa antingen böra utarrenderas eller direkt för statens räkning förvaltas.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då staten säkertligen torde kunna förvärfva sistnämnda bägge bolags tillgångar eller aktiemajoriteten i samma bolag till billigare pris än som beträffande aktiemajoriteten stått Grängesbergsbolaget till buds, hemställer jag,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts proposition i ärendet, måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville inleda underhandlingar rörande förvärfvande till billigaste pris åt staten af aktiebolaget Gellivare malmfälts och Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolags malmtillgångar m. m. eller, om hinder därför möter, af det antal aktier, minst hälften i hvardera bolaget, som må kunna erhållas, äfvensom till nästa års Riksdag inkomma med det förslag, hvartill dessa underhandlingar må för-
anleda.

Stockholm den 9 maj 1903.

Gustaf W. Roos.